

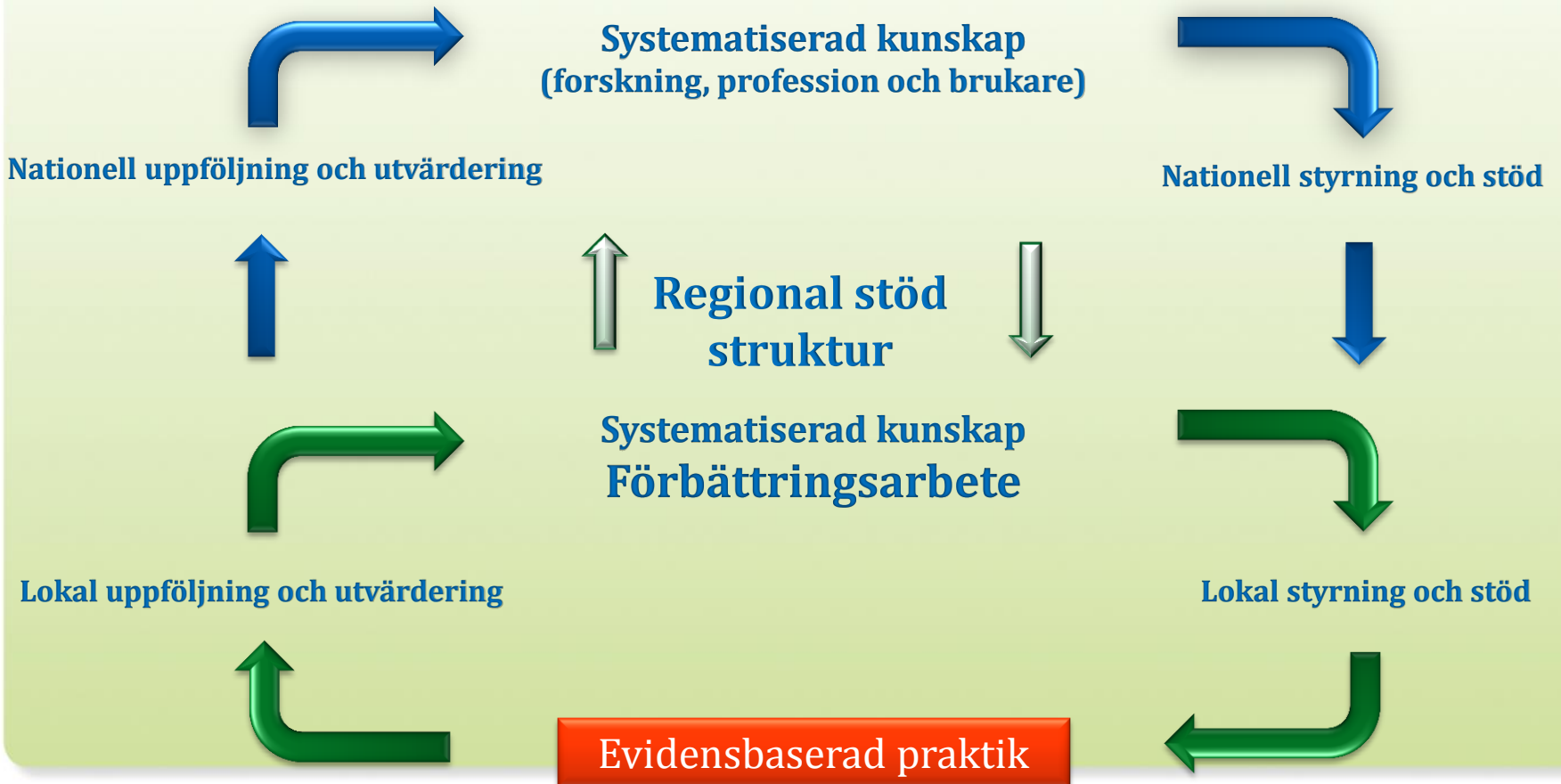
Beslut på bättre grund.

Kunskapskällor i evidensbaserad praktik - Systematisk uppföljning en grund för kunskapsutveckling och evidensbaserad praktik

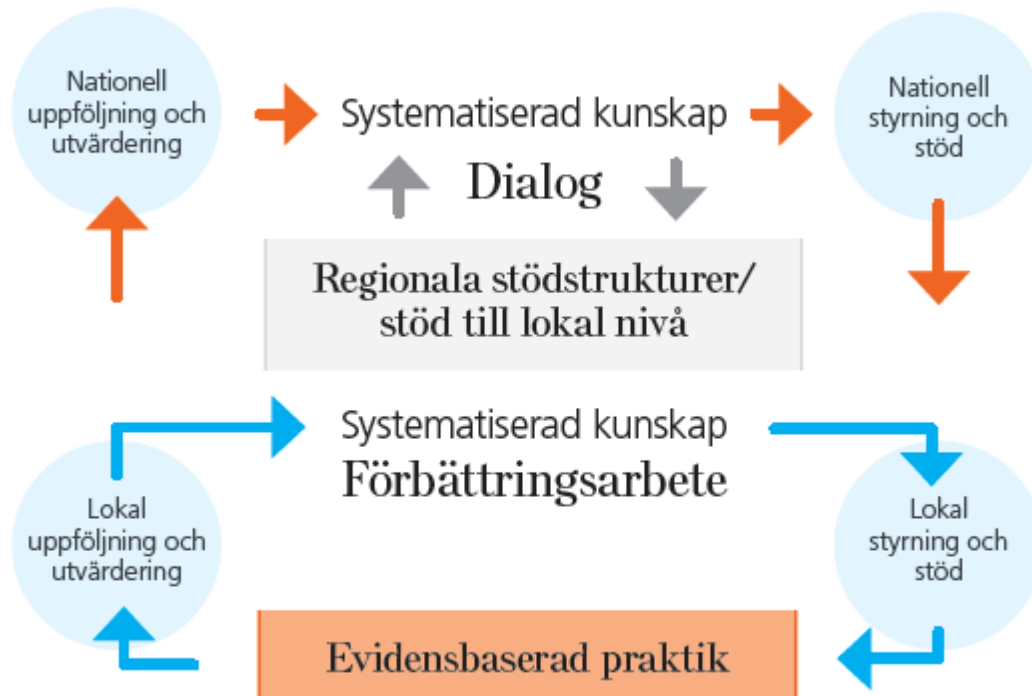
Lycksele 20 november 2014

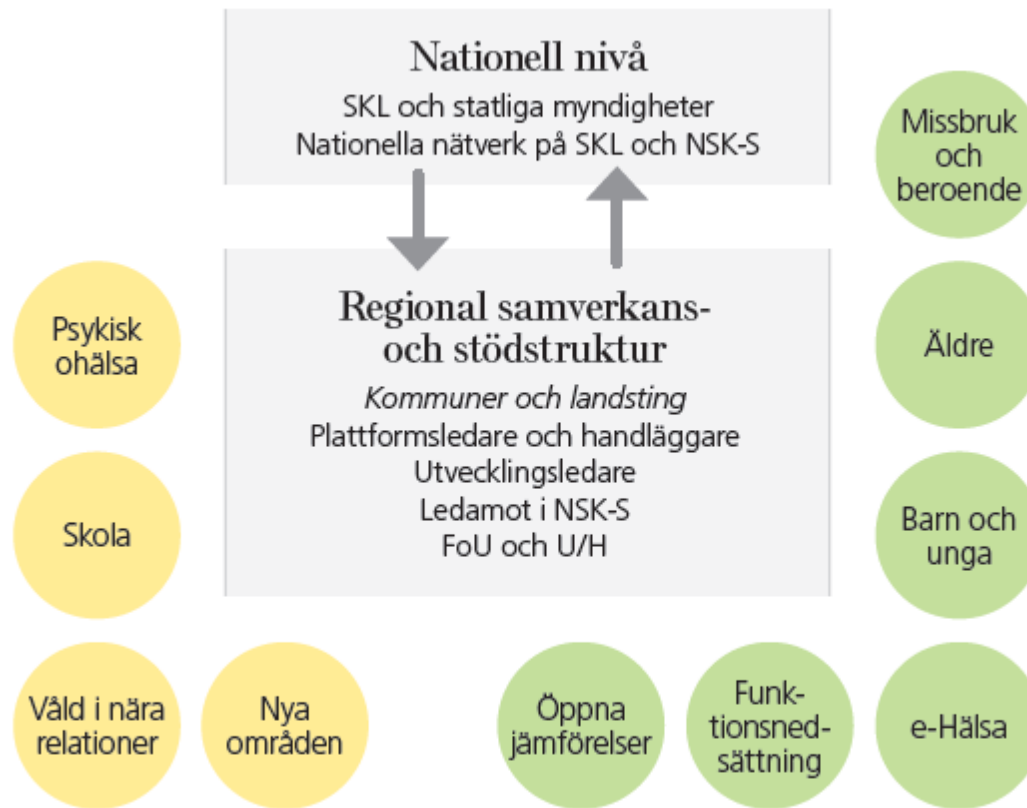
Anneli.jaderland@skl.se

Kunskapsutveckling i samspel

Kunskapshjulet – ett samspel

Evidensbaserad praktik i socialt arbete och hälso- och sjukvård ... ännu inte fullt ut som daglig praktik

”Bränsle” till diskussion om vilket synsätt som ligger till grund för hur verksamheter styrs och vilka konsekvenser det får för kvalitet och effektivitet

Tre sorters arbete –

- Att göra det
- Att beskriva det
- Att förändra det

Då och nu...

- ”**Det gamla;** Goda intentioner, erfarenhet och intuition är tillräckligt för en välfungerande praktik. Resultat av socialt arbete kan inte ”mätas”
Otydlig relation mellan insatser och resultat
- **Det nya:** Goda intentioner, erfarenhet och intuition är nödvändigt men inte tillräckligt för en välfungerande praktik. Det behövs även kunskaper från systematiska observationer och kritiskt konsulterande av forskning för en välfungerande praktik. Resultaten av socialt arbete och hälso- och sjukvård kan och bör följas upp och utvärderas (Före –efter).”

(Utifrån Kajsa Svanevie 2011)

EBP - vad är det?

- En filosofi, ett förhållningssätt, en arbetsprocess.
- Att förena professionell erfarenhet, bästa tillgängliga vetenskapliga stöd och brukarens önskemål. Systematiskt och öppet redovisat! Den professionella både som aktiv kunskapsanvändare och kunskapsproducent. (se t.ex. Lars Oscarsson 2009, Bergmark et al. 2011, Svanevie 2011)

”En evidensbaserad praktik är en följd av ständigt systematiskt lärande där kunskap från brukaren/patienten, praktiker och från forskningen vägs samman och används” (SKL inriktnings dokument evidensbaserad praktik)

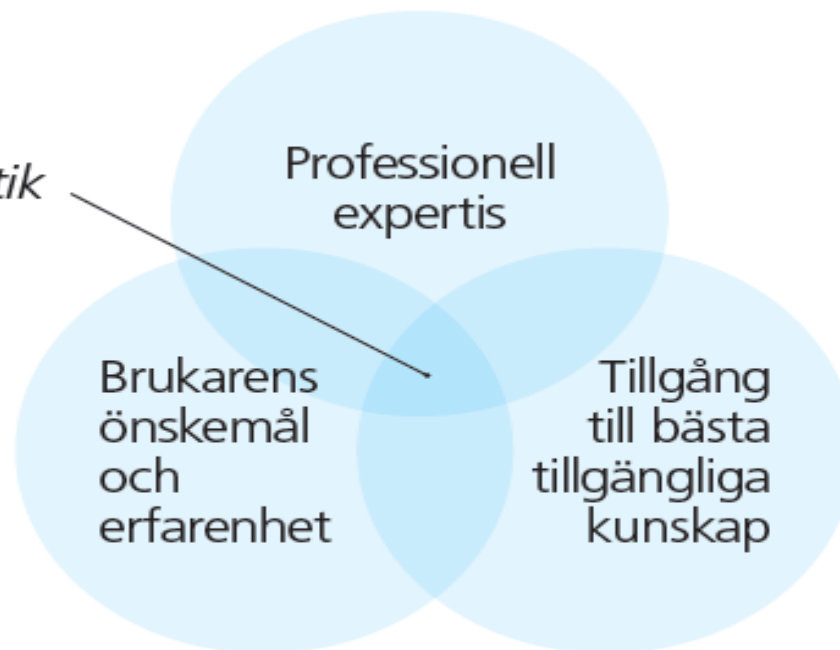
- *”Utan klinisk expertis riskerar praktiken att tyranniseras av extern evidens, för till och med **excellent extern evidens kan vara omöjlig eller olämplig för en individuell patient**. Utan bästa tillgängliga externa evidens riskerar praktiken att snabbt bli inaktuell till skada för patienten”.*

(Sackett m fl 1997, s 2; Lars rödmarkering)

*”...integrerandet av bästa forskningsstöd med klinisk expertis och patientens värderingar...(och)...När dessa tre delar är integrerade bildar klinikern och patienten **en diagnostisk och terapeutisk allians** som optimerar kliniska resultat och livskvalitet.”*

(Sackett m fl 2000, samt Lars O rödmarkering Lars O 2014)

Evidensbaserad praktik

Den väg vi valt, tar den oss till målet?

Systematisk uppföljning..

- Systematisk – planmässig, ordnad, metodiskt, konsekvent och regelmässigt
- Uppföljning - bevakning, vidareutveckling, följa den fortsatta utvecklingen
- Utvärdera – fastställa, bedöma, bedöma värdet av, resultatet av..

Systematisk uppföljning och utvärdering en grund för utveckling av beprövad erfarenhet?

Systematisk dokumentation av relevanta fakta och upplevelser kan bilda en grund för kunskapsutveckling.

Systematisk uppföljning av något...

- Syftar till att
- **Kontrollera och ge beslutsunderlag**
- **Främja och förbättra**
- **Kunskapsutveckla och kritiskt granska**

Är lagstadgat i individärendet och kvalitetsarbetet

Finns det ett behov av att hitta en balans mellan skyldighet, relevans och nytta?

Vad är systematisk uppföljning

handläggare beskriver, mäter och dokumenterar enskilda klienters problem/behov, insatser och resultat

informationen sammanställs på gruppnivå för att utveckla verksamheten.

underlättar infriandet av krav och förväntningar

- kvalitetsparagraferna i SoL och HSL
- föreskrifter t ex Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) , föreskrift om dokumentation och handläggning
- kvalitetsregister, nationella register, öppna jämförelser
- underlag till ledning och nämnder

Nytta och användning på flera nivåer:

- i det direkta arbetet med personer (individuell uppföljning)
- på verksamhetsnivå för att utveckla kvalitetsarbetet (verksamhetsuppföljning)
- på nationell nivå i form av t.ex. nationella kvalitetsregister (nationell uppföljning)

1. Planera systematisk uppföljning

- Bestäm syftet
- Vilka klienter ska följas upp?
- Vilka uppgifter ska samlas in och följas upp?
- Hur ska uppgifterna registreras?
- Planera hur, när och av vem uppgifter ska samlas in

2. Beskriva situationen före insats

- Bakgrundsinformation
- Mäta och dokumentera huvudsakliga problem
- Formulera mål

Mål: Ökad närvaro i arbetsmarknadsprojekt.

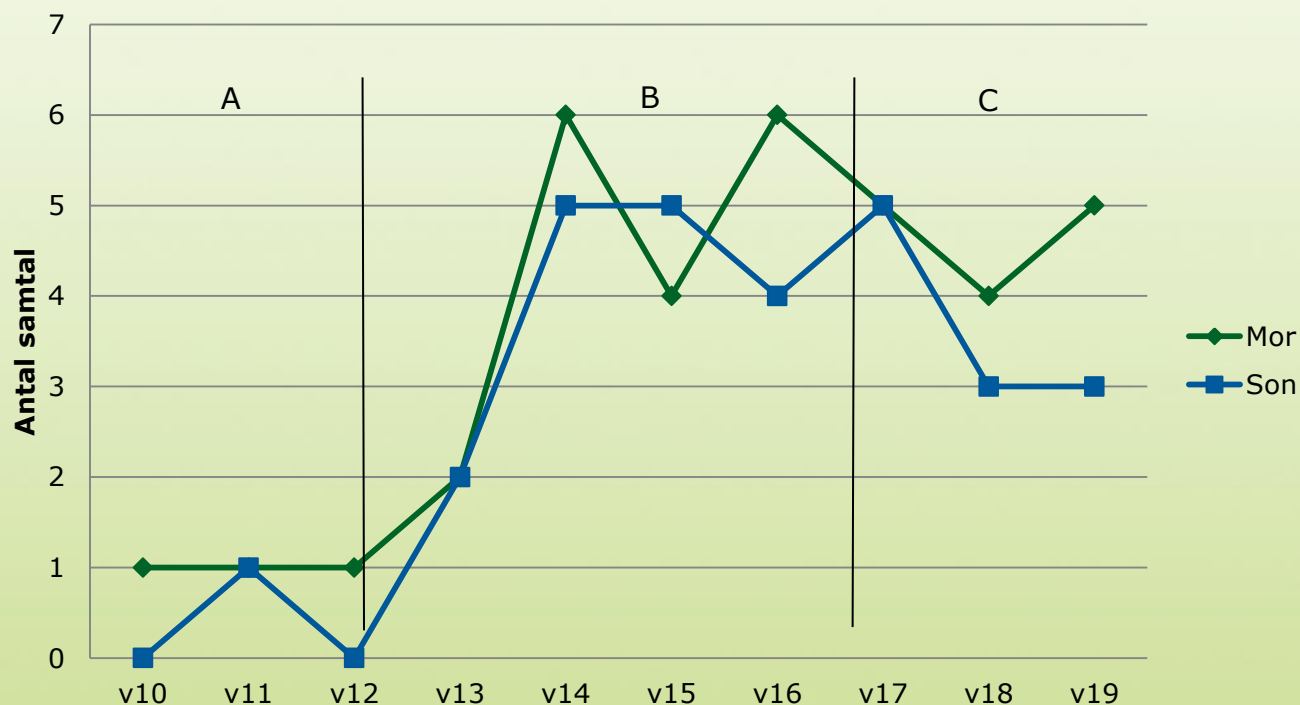
Mått: Antal närvarodagar de senaste tre månaderna.

Mål: Minska problematisk och riskabel konsumtion av alkohol.

Mått: Värde på en standardiserad skala (t.ex. AUDIT)

3. Mäta situationen under insats

Figur 1. Antal samtal som avslutas utan konflikt under veckorna 10-19
(A = före insats; B = under insats; C = efter insats)

4. Följa upp situationen efter insats

- Uppföljningar –mätningar
- Måluppfyllelse
- Mätningar endast efter insats
- Brukarundersökningar

5. Sammanställa uppgifterna

- En databas på sikt
- Vilka uppgifter kan sammanställas?
 - Vilka grupper av klienter/patienter finns i verksamheten?
 - Vilka problem eller behov har klienterna/patienterna?
 - Förändras de huvudsakliga problemen över tid?
 - Vilken är problemnivån före och efter avslutad insats?
 - Vilka mål är vanligast?
 - Hur stor är andelen uppnådda mål?
 - Hur stor är andelen fullföljda insatser?
 - Vad tycker klienterna/patienterna om kvaliteten på bemötandet och insatserna?

6. Analysera resultaten.

Det finns naturligtvis en mängd analyser man kan göra.

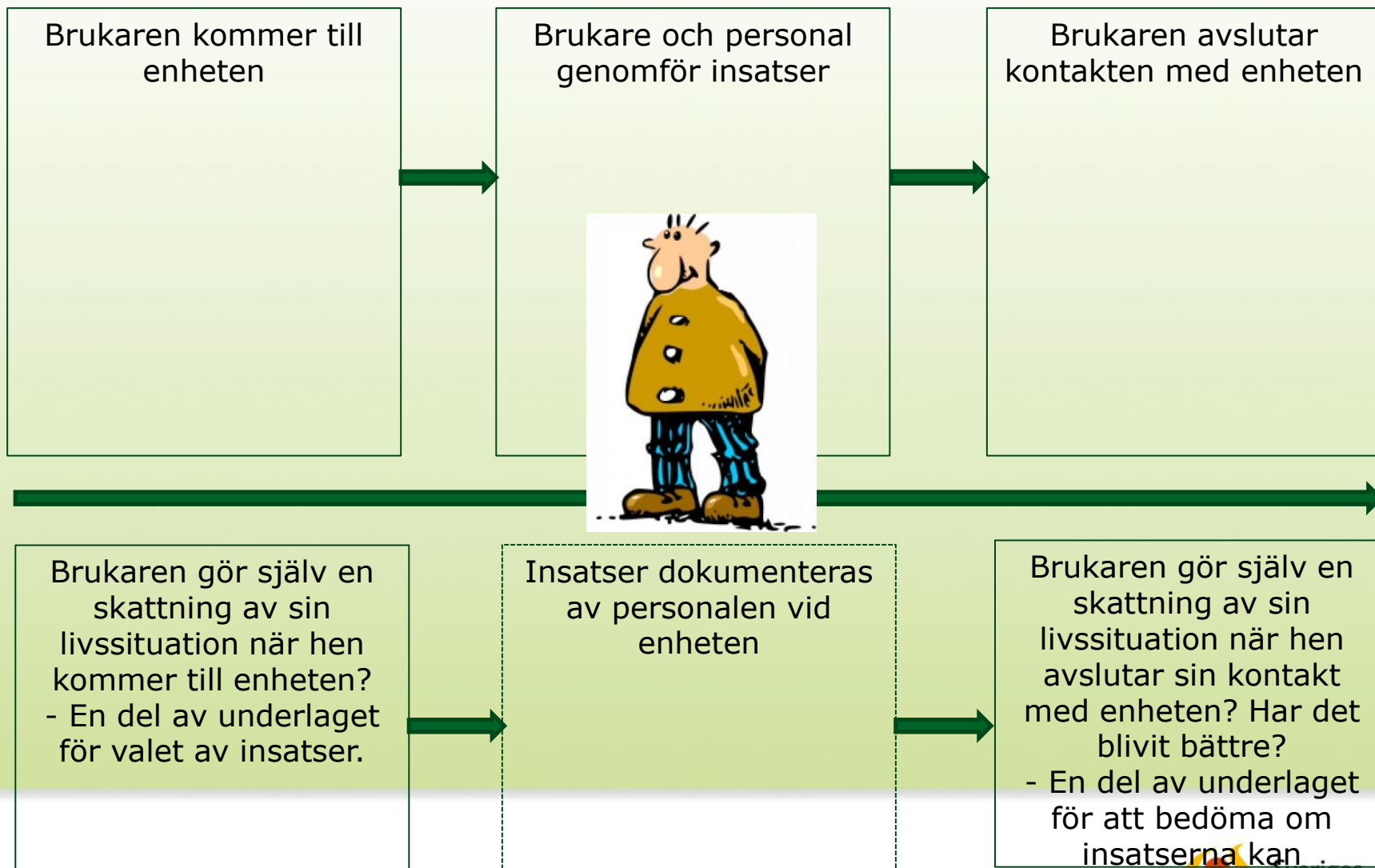
Förändringar hos klienterna/ patienterna

- Både förbättringar och försämringar i gruppen
- Klienter med oförändrat resultat
- Klienter med försämrat resultat
- Förändringar i andra avseenden än de förväntade

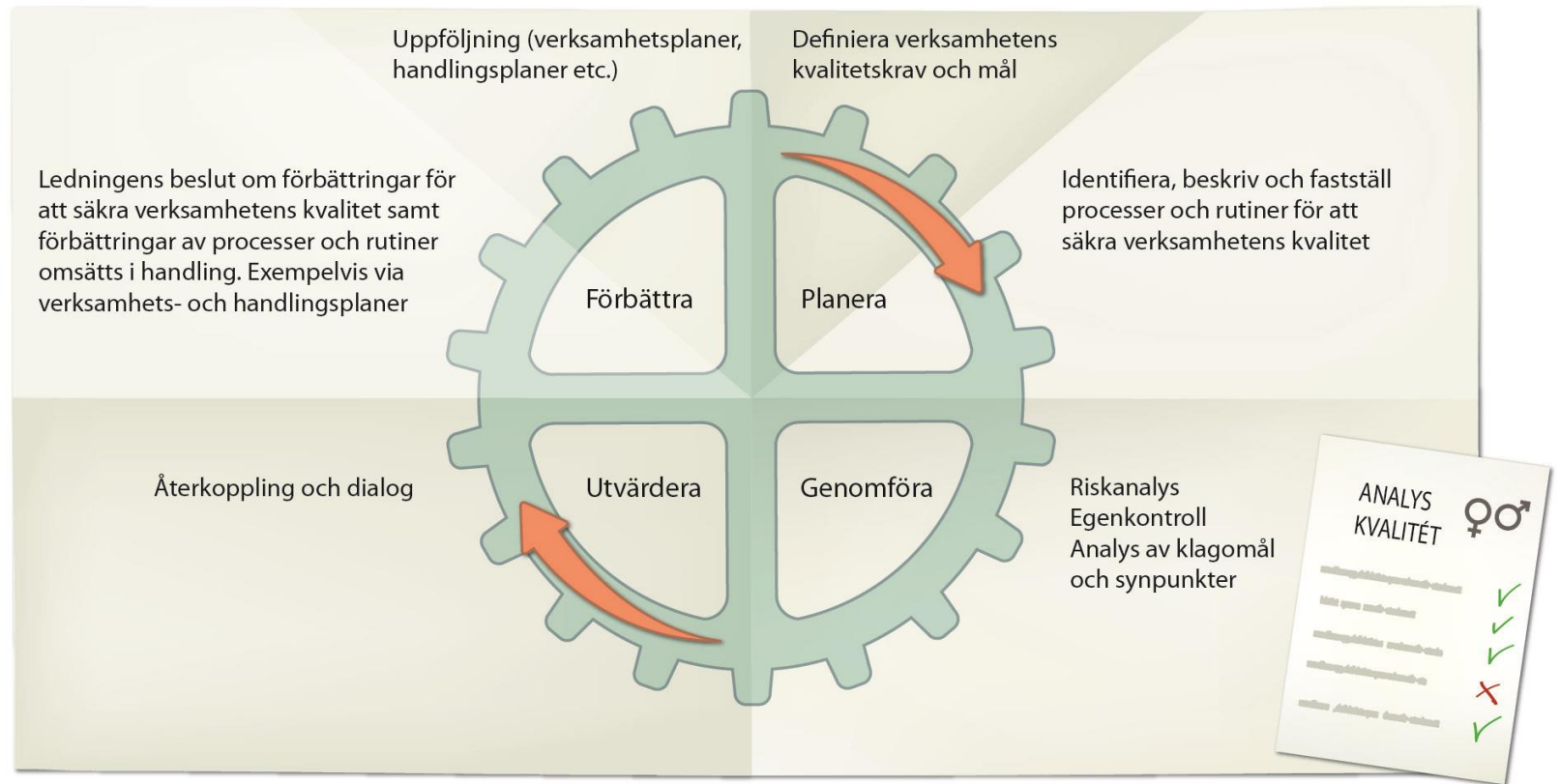
Dra slutsatser som underlag för verksamhetens utvecklingsarbete:

- Verkar det som om verksamheten har relevanta insatser för de hjälpbehov som klienterna har?
- Hur ser sammansättningen ut av våra klienter?
- Uppnår verksamheten förväntade mål och skiljer sig det från hur vi når uppsatta mål mellan olika grupper av klienter?
- Hur uppfattar klienterna den hjälp de fått, och skiljer det sig mellan olika grupper och måluppfyllelse?

Loke processen -och brukarens upplevelser

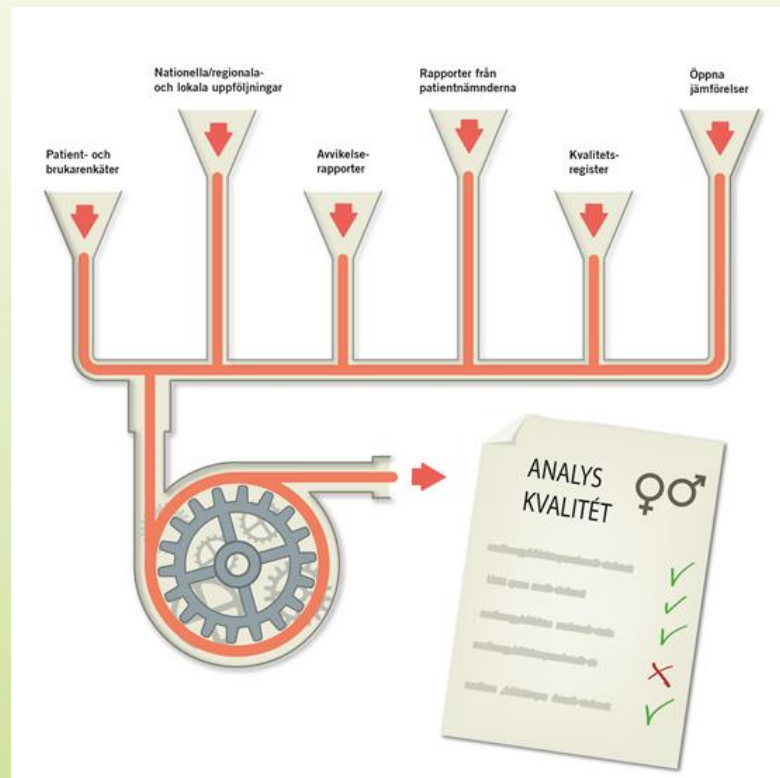

Förbättrande åtgärder/ förbättringar av processer

Egenkontroll

Egenkontroll är systematisk uppföljning och utvärdering av den egna verksamheten samt kontroll av att den bedrivs enligt de processer och rutiner som ingår i verksamhetens ledningssystem.

LOKE – Årshjul

7. IFO-chef. December.

Presentation av uppföljningsdata och utvecklingsområden för FL/Pol.

6. Enhetschef. November-December:

data kommenteras och redovisas till IFO-chef.

5. Utvecklingsledare. Oktober-November:

återkoppling till ledningsgrupp-linje.

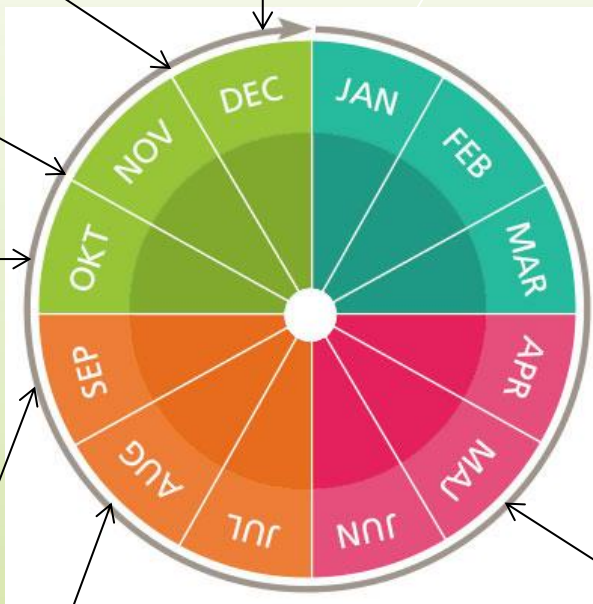
4. UFFE. Oktober månad:

Aggregering och sammanställning-ledningsnivå.

3. Utvecklingsledare. September och oktober:

återkoppling till verksamheter.

2. UFFE. Databearbetning och sammanställning för enskilda-verksamheter. Färdig senast **31/8**.

8. UFFE. Företrädesvis vintern/våren.

Fördjupade uppföljningar. Prioritering görs av styrgruppen för LOKE.

1. Enhetschef. Data Maj (förevarande år) – April (innevarande år) skall vara inmatad och insänd till UFFE senast **15/5**.

Förbättringsmodellen

Deming vidareutv. av Nolan

Kunskap kring komplexa system

- ✓ Delarna i ett system kan skapa förändringar själva
- ✓ Omfattande resultat kan åstadkommas utifrån några enkla regler
- ✓ **Små förändringar kan ha stor effekt och stora förändringar kan göras utan någon skillnad alls**
- ✓ Spänningar och motsättningar är naturligt
- ✓ Komplexa system är framgångsrika på gränsen till kaos
- ✓ Komplexa system är delar av större komplexa system och består av små komplexa system

Tips och stöd

Den regionala samverkans- och stödstrukturen

- Litteratur. www.skl.se/publikationer

Leda för resultat, resultatstyrt förbättringsarbete. Och mycket mer t.ex. Uppföljningsguiden.

- Litteratur. www.sos.se

Systematisk uppföljning, beskrivning och exempel, www.kunskapsguiden.se Att skapa en grund för evidensbaserad praktik, mm.

